

Què cal saber de l'expedient

CONSTITUCIÓ D'UNA ASSOCIACIÓ

1. Concepte

Els ens locals tenen dret, en l'exercici de les seves competències, a cooperar i en l'àmbit de la llei, a associar-se amb altres entitats locals per a la realització de tasques d'interès comú.

En aquest cas, veurem el procediment per constituir una nova associació.

2. Legislació aplicable

a) Disposició addicional cinquena de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de regim local (LRBRL).

b) Articles 133/136 del Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya (TRLMRLC).

c) Article 10 de la Carta europea d'autonomia local.

d) Decret 110/1996, de 2 d'abril, pel qual es regula el règim de les organitzacions associatives d'ens locals de Catalunya i el registre corresponent.

e) Articles 321/324 de la Llei 4/2008, de 24 d'abril, del llibre tercer del Codi civil de Catalunya, relatiu a les persones jurídiques.

f) Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense finalitats lucratives i dels incentius fiscals al mecenatge.

3. Pas a pas

En cas de voler constituir una associació, hi ha una sèrie de passos necessaris a fer, el detall dels quals trobareu a continuació:

3.1 Resolució de l'alcalde

El primer pas és l'inici de l'expedient de creació de l' associació. A aquest efecte, l'alcalde dicta una resolució per incoar l'expedient i per sol·licitar-ne els informes corresponents.

Què cal saber de l'expedient

A la relació de fets cal indicar els motius que fan necessària la creació d'una associació per a la promoció de... (*detall de la finalitat per ex. turisme, etc.*), ja que és competència local d'interès comú i que l'experiència assolida per altres ajuntaments...(on el nombre d'habitants és similar, o bé és donen les mateixes circumstàncies geogràfiques, econòmiques, etc.). Per tot això, la realització d'aquesta promoció aconsella crear una associació amb els municipis de ...(*municipis esmentats més amunt*)

A l'apartat "resolc" cal fer-hi constar que s'incoa l'expedient administratiu previ per tal de determinar la viabilitat i la legalitat de la fórmula associativa per a ... (*finalitat, per ex., la promoció del turisme local*); que la Secretaria, i la Intervenció han d'emetre un informe sobre aquesta proposta i que s'ha de constituir una comissió d'estudi i informativa, en relació amb l'expedient. També s'ha de nomenar (*nom i cognoms*) les persones que n'han de formar part.

El fonaments de dret, és a dir, la normativa que justifica o raona jurídicament el document, són els esmentats a: **a), b) i d)** de *Legislació aplicable*

3.2. Informe de la Secretaria

Per tal de determinar la viabilitat legal de la creació d'una associació amb els municipis ... (*nom dels ajuntament implicats*) per a la promoció de... (*finalitat de l'associació*) i el procediment a seguir, el Secretari/ària de l'ajuntament ha d'emetre l'informe corresponent.

Als antecedents, ha de constar-hi que l'objecte de promoció és competència local i la transcendència d'aquesta empresa sobrepassa l'àmbit estricte del municipi. S'ha d'indicar el procediment a seguir. Ha d'haver-hi acord del Ple (o de l'òrgan competent) de cada entitat local que vulgui formar part de l'organització associativa d'entitats locals i cal fer l'encàrrec de la redacció dels estatuts. S'ha de designar un membre de l'ajuntament per formar part de la comissió redactora dels estatuts.

A les conclusions, hi ha de constar que, atesa la concurrència d'interessos entre els municipis de...(nom dels municipis implicats) és viable emprar la fórmula de l'associació per tal d'aconseguir l'objectiu i així mateix que la proposta de creació s'ajusta a la legalitat.

El fonaments de dret són els esmentats a: **a), b, c), d), e) i f)** de *Legislació aplicable*

3.3. Informe de la Intervenció

La Intervenció ha d'informar sobre l'existència de consignació suficient en el

Què cal saber de l'expedient

pressupost per fer front a les despeses de la associació, d'acord amb la normativa vigent i aplicable.

Els fonaments de drets corresponents són els esmentats a: **a) i b)** de legislació aplicable.

3.4 Dictamen de la comissió informativa i acord del Ple

Aquest dictamen proposa la constitució de l'associació.

- A l'exposició s'hi ha de fer constar :
 - Que, en la resolució de l'alcaldia de data... s'incoa l'expedient per a la constitució d'una associació amb els municipis de...(nom dels municipis implicats) per a ... (objecte de l'associació).
 - Que els informes tècnics corresponents consideren que (per ex. agrupant i centralitzant la promoció del turisme dels ajuntaments esmentats) s'aconseguirà (...detall dels objectius a aconseguir).
 - Que es proposa la designació d'un membre que representi l'ajuntament per formar part de la comissió mixta redactora dels estatuts.
 - Que els fonaments de drets corresponents són els esmentats a: **a), b) i d)** de Legislació aplicable.
- Als acords hi ha de constar el següent:
 - Que s'aprova participar en la constitució d'una associació amb l'objecte de ... (finalitat de l'associació) i en la redacció del projecte d'estatuts.
 - Que es designi un membre de l'ajuntament (nom i cognoms) que el representi per formar part de la comissió mixta redactora dels estatuts.
 - No obstant això, el Ple pot acordar allò que estimi procedent

En diligència a part, s'ha de fer constar que el Ple municipal ha aprovat per majoria absoluta, en la sessió ...(identificació de la sessió) feta el dia ...(data de la sessió), l'adopció dels acords anteriors.

3.5. Acta de constitució de la Comissió redactora dels Estatuts

La Comissió redactora dels estatuts elabora l'acta corresponent, formada per un representant de cada ens local promotor de l'associació, per a l'elaboració

Què cal saber de l'expedient

dels estatuts. S'ha d'identificar la sessió (*lloc, data, hora*), els assistents, l'ordre del dia (*constitució de la Comissió*) i el desenvolupament de l'acte: es dóna lectura a la resolució de l'Alcaldia sobre iniciació de l'expedient de cada ajuntament, constitució de la comissió redactora dels Estatuts i designació dels seus membres, es declara legalment constituïda la comissió, es distribueixen les tasques i s'acorda el règim, l'organització dels treballs i la periodicitat de les reunions per a l'elaboració del Projecte d'estatuts.

3.6 Projecte d'estatuts

En el projecte d'estatus hi ha de constar la denominació de l'associació, el domicili, la determinació de les finalitats, els òrgans de govern representatius dels ens associats, el règim de funcionament, el sistema d'adopció d'acords, el procediment d'admissió de nous associats i de la pèrdua de la condició de membre, els drets i deures dels membres associats i el règim econòmic, en el qual s'ha de preveure la destinació que s'ha de donar al patrimoni en cas de dissolució de l'associació.

3.7 Tramesa del Projecte d'estatuts

Cada entitat local que participa en la constitució de la associació, ha de rebre l'esborrany del Projecte d'estatuts per incloure'ls per al seu debat i aprovació (*si escau*) en una sessió del Ple de l'Ajuntament corresponent.

3.8 Dictamen de la Comissió informativa i acord del Ple.

La Comissió informativa ha d'emetre un dictamen en què proposa l'aprovació dels estatuts.

- Als antecedents cal indicar-hi:
 - Que amb data ...(*data de la reunió*) la Comissió per redactar els Estatuts formada pels regidors dels municipis promotors de la constitució d'una associació... (*nom i finalitat de l'associació*) s'ha reunit per elaborar el Projecte d'estatuts que han de regir aquesta associació.
 - Que el Projecte d'estatuts ha estat redactat i aprovat per la Comissió ... (*data*)
 - Que els fonaments de drets corresponents són els esmentats a: **a), b) i d)** de *Legislació aplicable*.
- A les conclusions cal fer-hi constar la proposta que la Comissió fa al Ple:
 - Aprovar la constitució de l'Associació de municipis anomenada ... (*nom*), per a ... (*objecte*).

Què cal saber de l'expedient

- Aprovar definitivament els Estatuts que regiran l'associació creada, els quals es transcriuen en l'acord.
- Nomenar, com a representants de la corporació en l'Assemblea General de l'Associació, els regidors següents ... (o al president del municipi en representació d'aquesta).
- Facultar l'alcalde/essa perquè pugui subscriure tots els documents que siguin necessaris per a la plena execució dels acords precedents.
- No obstant això, el Ple pot acordar allò que estimi procedent

L'acord d'aprovació de la constitució de l'Associació i dels seus Estatuts s'ha d'adoptar per majoria absoluta.

En diligència a part, s'ha de fer constar que el Ple municipal ha aprovat per majoria absoluta, en la sessió ...(*identificació de la sessió*) feta el dia ...(*data de la sessió*), l'adopció dels acords anteriors.

3.9. Convocatòria a la sessió de constitució de l'Assemblea General

A la convocatòria de la sessió de constitució de l'Assemblea General, s'ha d'identificar la sessió (*lloc, data i hora*), els assistents convocats, l'ordre del dia (*Constitució de l'Assemblea General, elecció de president/a i de vicepresident/a, règim de les sessions ordinàries, informe sobre les primeres actuacions, estatuts que el regeixen i sol·licitud d'inscripció al ROAELC*).

Els fonaments de drets corresponents són els esmentats a: **a), b) i d)** de *Legislació aplicable*.

3.10 Acta de constitució de l'Assemblea General de l'Associació

A l'acta de l'Assemblea General, s'hi ha d'identificar la sessió (*lloc, data, hora*), els assistents i la seva representació, l'ordre del dia (*constitució de l'Associació*) i el desenvolupament de l'acte: es dona lectura a la Resolució de l'alcaldia sobre iniciació de l'expedient, constitució de l'Associació i designació dels membres dels òrgans de govern de l'Associació, -d'acord amb els estatuts-; es declara legalment constituïda l'Associació, es distribueixen les funcions, s'acorda el règim de funcionament, l'organització dels treballs i la periodicitat de les reunions. El president ha de sol·licitar la inscripció en el Registre d'Organitzacions associatives d'ens locals de Catalunya (ROAELC) a la Direcció General d'Administració Local (DGAL) o òrgan que n'exerceixi les funcions.

Els fonaments de drets corresponents són els esmentats a: **a), b i d)** de *Legislació aplicable*.

Què cal saber de l'expedient

3.11. Tramesa de la sol·licitud i dels acords del Ple

Finalment i com a darrer pas, cal trametre la sol·licitud i els acords del Ple de creació de l'Associació a la Direcció General d'Administració Local, juntament amb els seus Estatuts i l'acta de constitució, per a la inscripció de l'Associació a la secció corresponent del Registre d'ens locals de Catalunya (ROAELC).

La inscripció en el ROAELC té efectes, únicament, declaratius. El ROAELC és públic.

Els fonaments de drets corresponents són els esmentats a: **a), b) i d)** de *Legislació aplicable*.

4. Consideracions pràctiques

El Decret 110/1996, de 2 d'abril, regula el règim de les organitzacions associatives d'ens locals de Catalunya i el registre corresponent:

- **Constitució**

Els ens locals de Catalunya poden constituir organitzacions associatives per protegir i promoure els seus interessos comuns i genèrics. Aquestes associacions es constitueixen sense perjudici dels convenis i protocols que aprovin els ens locals en el marc de les relacions interadministratives que duen a terme per aconseguir finalitats anàlogues. Les associacions dels ens locals constituïdes tenen personalitat jurídica i capacitat d'actuació per complir les seves finalitats. Els actes de les associacions no poden vincular ni condicionar els actes i acords dels òrgans dels ens que les integren en l'àmbit de les activitats, les funcions i els serveis de la competència d'aquells.

L'àmbit territorial d'acció previst per l'activitat de les associacions dels ens locals regulades en aquest Decret serà el territori de Catalunya. Les esmentades associacions només poden ser formades pels ens locals de Catalunya.

Les associacions d'ens locals tenen per finalitat la protecció i promoció dels interessos comuns i genèrics dels ens locals que agrupen. També es poden constituir associacions d'ens locals que només afectin un nombre d'aquests en funció d'una determinada condició geogràfica o de característiques específiques, sempre que hi tinguin accés tots els ens locals de Catalunya compresos en aquestes circumstàncies. Les associacions no poden tenir per finalitat la gestió dels serveis dels ens locals que agrupen i aquests no poden delegar-hi l'exercici d'aquesta competència, tot això sense perjudici del suport que les associacions poden prestar a l'activitat dels ens locals associats.

Poden ser membres de les associacions: els municipis, les comarques, les províncies, les entitats municipals descentralitzades, les entitats metropolitanes i les mancomunitats de municipis.

Què cal saber de l'expedient

No poden ser membres de les associacions els organismes autònoms, les societats mercantils, els consorcis i altres formes de gestió dels ens locals i els altres ens dependents o vinculats.

Les associacions poden agrupar els diferents ens locals que la llei estableix o només alguns tipus d'aquests.

- **Estatuts**

Les associacions dels ens locals es regeixen pels seus estatuts i per la normativa aplicable.

Els estatuts han de regular els aspectes següents:

- a) La denominació de l'associació.
- b) El domicili.
- c) La determinació de les finalitats.
- d) Els òrgans de govern, que han de ser representatius dels ens associats.
- e) El règim de funcionament i el sistema d'adopció d'acords.
- f) El procediment d'admissió de nous associats i de la pèrdua de la condició de membre.
- g) Els drets i deures dels membres associats.
- h) El règim econòmic, en el qual s'ha de preveure la destinació que s'ha de donar al patrimoni en cas de dissolució de l'associació.

Cap associació pot tenir una denominació idèntica a una altra o que es confongui amb una altra que estigui inscrita en el registre corresponent i han de tenir el domicili dins del territori de Catalunya.

L'organització i el funcionament de les associacions s'han d'ajustar als principis democràtics. Els òrgans de govern i administració de les associacions són els que determinen els estatuts. L'òrgan suprem és l'Assemblea General, que ha de ser integrada pels representants de tots els ens associats. Els estatuts han de regular el règim de les sessions i el sistema d'adopció d'acords. Els estatuts han de garantir la participació dels membres de l'organització en les tasques associatives.

Les condicions per a l'admissió de nous membres amb posterioritat a la vàlida constitució de l'associació no poden ser diferents de les exigides als membres fundadors, i no se'ls pot exigir aportacions, despeses, quotes, càrregues o condicions més oneroses.

Els estatuts han d'establir el procediment per a l'admissió de nous associats, com també els supòsits de la pèrdua d'aquesta condició i les seves conseqüències, amb respecte, en tot cas, a la llibertat dels membres de deixar l'associació.

Els estatuts han d'establir el règim dels drets i deures dels ens associats, sense que puguin preveure drets especials ni càrregues específiques per cap membre o grup de

Què cal saber de l'expedient

membres amb avantatge o perjudici per a la resta, sens perjudici de la ponderació en el vot i en les aportacions, fonamentada en criteris objectius.

Els estatuts han de regular el règim econòmic de l'associació, el qual s'ha de referir als ingressos i les despeses, els comptes i la comptabilitat, d'acord amb la normativa de les associacions.

- **Procediment**

Per a la constitució de les associacions, el ple o l'òrgan competent dels ens locals interessats han d'adoptar amb caràcter previ l'acord de creació per majoria absoluta del nombre legal dels seus membres. Juntament amb aquest acord es pot efectuar, si escau, la designació d'un representant per formar part de la Comissió redactora dels estatuts, els quals, en qualsevol cas, han de ser aprovats pel ple o l'òrgan competent dels ens locals interessats per la majoria esmentada.

El mateix tràmit de l'apartat anterior s'ha de seguir per a l'adhesió i la separació dels membres de l'associació o per la dissolució d'aquesta i la modificació dels estatuts.

En la sessió de constitució s'ha de procedir a l'elecció del president de l'associació d'acord amb el que estableixin els estatuts i els altres òrgans de govern. El president haurà de sol·licitar la inscripció de l'associació en el Registre d'organitzacions associatives d'ens locals de Catalunya (ROAELC).

- **Sol·licitud d'inscripció**

Els acords dels ens locals juntament amb els estatuts i la sol·licitud d'inscripció de l'organització s'han de trametre a la Direcció General d'Administració Local del Departament de Governació.

La Direcció General d'Administració Local, en el termini de vint dies a comptar de la presentació de l'esmentada documentació, ha de comprovar si els estatuts s'ajusten a la normativa aplicable i ha de dictar, dins d'aquest termini, la resolució d'inscripció o de denegació de la inscripció en el registre que a aquest efecte ha de portar l'esmentada Direcció General. Transcorregut l'esmentat termini sense que la Direcció General hagi dictat la resolució, s'entén inscrita l'associació a tots els efectes.

Quan la Direcció General d'Administració Local consideri que els estatuts aprovats pels ens locals no s'ajusten a l'ordenament jurídic, formularà, dins del termini de quinze dies hàbils a comptar de la recepció de la documentació un requeriment i, si s'escau, la impugnació dels acords davant de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Les associacions inscrites han de comunicar a la Direcció General d'Administració Local qualsevol alteració que es produeixi en les dades que figuren en el Registre, les modificacions dels estatuts, els ens locals que en formen part, així com les altes i baixes que es produeixin, i els seus representants en els òrgans de govern de l'associació.

- **Efectes de la inscripció**

Què cal saber de l'expedient

La inscripció de la constitució d'una associació al Registre d'organitzacions associatives d'entitats locals de Catalunya (ROAELC) té efectes únicament declaratius mai de caràcter constitutiu.

Les associacions constituïdes vàlidament i inscrites al Registre d'organitzacions associatives d'ens locals de Catalunya (ROAELC) tenen per a les institucions de la Generalitat la consideració de representants dels interessos de les institucions de govern local que agrupen.

La representació dels interessos genèrics i comuns dels ens locals davant de la Generalitat s'articula ordinàriament a través de les associacions de caràcter general que siguin més representatives a Catalunya, sens perjudici que es tinguin en compte també, quan calgui per raó de la matèria, les que afecten un nombre d'ens locals per raó d'una condició geogràfica o característica específica.

Les associacions poden gaudir de subvencions i ajuts econòmics d'acord amb les lleis.